

DİVANI MUHASEBAT İLÂMLARININ SURETİ İTASINA DAİR 1/109 NURAMALI KANUN LÂYİHASI VE MALİYE VE ADLİYE ENCÜMENLERİ MAZBATALARI

Türkiye Cumhuriyeti
Başvekâlet
Muamelat Müdüriyeti
Şubesi
6/748

13 Şubat 1928

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Divanı muhasebat ilâmlarının sureti icrası hakkında Maliye Vekâleti Celilesince teklif ve Şurayı Devlet Heyeti Umumiyesince bittetik tadilen tanzim edilen ve İcra Vekilleri Heyetinin 8 Şubat 1928 tarih içtimasında tezekkür ve Meclisi Âliye arzı tasvip olunan kanun lâyihasıyla esbabı mucibe mazbatasının musaddak sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasına ve neticesinin işarına müsaade buuyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Maliye Vekâleti Celilesinin Esbabı Mucibe
Lâyihası Sureti

Divanı Muhasebatın sureti teşkil ve vazafine dair kararnamenin 46 ncı maddesinde «Divanı Muhasebatın kendisine takdim olunan hesabâtı tesviye ve kat ve mal memurlarının beriyülzimme veya alacağı veya vereceği olduğunu hükmü katiyle tayin eyler» ve maddei mezkûrenin son fıkrasında dahi «mal memurlarının zimmeti zunhurunda kanunen muayyen olan mehil içinde tediyeye etmesi hususu hükmolunur ve herhalde hazine memurları aleyhinde vaki olan böyle bir hükmü icra ettirmek için ilâmın sureti Maliye Nazırına . . . tebliğ olunacaktır ve ilâmın vaktiyle icrasına ademi tekayyütten nezareti müşarünileyha ile tesisatı meskûre büyük memurları mesul tutulacaktır.» Diye muharrer olduğu halde şekli icrası ne meskûr kararnamede ve ne de kavanini sairede tayin edilmiş olduğundan Divanı Muhasebat ilâmiyle tahdi hükmü alınan semmatın tahsili emval kanununa tefvikan tahsilin zaruri görülmekle merbut maddei kanuniye tanzim ve tetkik edilmiştir. Divanı Muhasebat ilâmlarının sureti icrasına dair Maliye Vekâletinden tanzim olunup Başvekâleti Celilenin bir Teşrinievvel 1927 tarihli ve 6/4312 numaralı müzekkeresiyle tevdi buyurulan kanun lâyi-

hası ve bu bapta tadilâtı havi tanzibat dairesinin bağ-lada muharrer 15 Teşrinievvel 1927 tarihli ve 17/2 numaralı mazbatasıyla evrakı müteferriası heyeti umumiyede kıraat olundu.

Keyfiyet ledelmüzakere, tahsili emval kanunu mukellefinin suveri muhtelifle ile devlete borçlu oldukları vergilerle tahsilleri hususi bir kanuna müstenit bulunmayan rusum ve tekâlifi milliyenin istifasına inhisar etmekte olmasına ve esasen ihtilâs ve suistimalleri sabit olan memurunin zimmetleri İcra Kanununa tefvikan tahsil edilmekte bulunmasına nazaran ekser hesabattan mütevellit sehîm ve hatalara veya husule muhalif sarfiyata taalluk eden Divanı Muhasebat ilâmlarıyla mütehakkik zimmetlerin tahsili emval kanunu mucibince tahsili muvafık bulamayacağından meskûr zimmetlerin icra kanununa tefvikan tahsili muvafık olacağı hakkında tanzimat dairesinin mütalâası kabul edilmiş ve şu kadar ki dairei müşarünileyhaca tanzim olunan birinci madde icra dairesince imfaz olunacak Divanı Muhasebat ilâmlarının katiyet kesb etmiş olanlarıyla bu katiyeti henüz almamış olanlarını da istimal etmekte olup azadan Asaf Talat, Saffet, Vasfi ve Cemal Beyler bu esası bitteyit icra dairesince kabiliyeti imfazı haiz olan ilâmatın yalnız kesbikatiyet etmiş olanlarına hasrının kavaidi umumiyeye muğayir olarak kati olmayan ilâmların icrasız kalmaması ve muvazaalara meydan verilmesi gibi mehazire ve şahsı manevi olan Maliye Vekâletinin eşhası sairenin müstefit olduğu fevaidi icraiyeden mahrum kalarak hazinei devletin mutazarrır olması gibi ihtimalata meydan vereceğine ve bundan başka Divanı Muhasebat kararnamesinin ikinci maddesinde Divanı Muhasebatın mal memurları aleyhinde olan hâkem ilâmlarının herhalde icra olunur. Diye muharrer olmasına nazaran maddenin alâhalihî ipkası reyinde bulunmuşlarsa da bâlâda zikredildiği üzere birçoğu hesap ve sehiv hatalarına veya usüle muhalif sarfiyata müteallik olan dairei müşarünleyhaya ilâmatının ya müddetür araz müruru ile veya indelitiraz Şurayı Devletçe tasdikiyle kesbi katiyet etmeksizin infazı halinde, indeltemyiz masumiyetlerinin tahakkuku muhtemel olan alâkadarların mağduriyetleri dairei imkânda bulunduğundan lazimülgâz Divanı Muhasebat ilâmatının yalnız kesbi

katiyet etmiş olanlarına hasrı ekseriyetle bilkabal bu tadilata göre tanzim olunan lâyiha evrakı müteferriasiyle birlikte takdim kılınmıştır.

6 Teşnissani 1927

Şurayı Devlet Tanzimat Dairesince Tanzim Olunan
Esbabı Mucibe Sureti

Madde 1. — 5 Ağustos 1325 tarihli Tahsili Emval Kanununun birinci maddesinde bu Kanuna göre tahsili lâzımgelen şeylerin «emlak akar ve arazi vergileri, hazine namına alınan mukatai zemin ve temettü, arazii emiriye üzerine tarh olunan âşar bedeli gibi» tekâlif ve rüsuma munhasıl olduğu mezkûr olmakla beraber suveri tahsiliyesi bir kanun mahsus ile muayyen olmayan tekâlif ve rüsum hakkındaki 12 Kânunnisani 1331 tarihli kanunda da Tahsili Emval Kanunu ahkâmının esas kanunda müstenit olup suveri tahsiliyesi bir kanunu mahsus ile muayyen olmayan tekâlif ve rüsumu emiriyenin ademi tediyesi halinde tatbik olunacağı musarrah bulunmuştur. Esasen tahsili emval kanununun munhasıran tekâlif ve rüsumun süratle tahsili maksadiyle hukuki esasların biraz fevkinde bir kanun olmakla beraber ihtilâs ve suistimali sabit olan memurlara ait zimmetlerin tahsili keyfiyeti Tahsili Emval Kanununa tabii tutulmıyıp İcra Kanunu ahkâmın da tevfikân tahsil edilmekte olduğu ekseriya sehv ve hatadan veya usule muhalif sarfiyattan mütevellit olup kararnamesine tevfikân Divanı Muhasebatça ilâma rapt edilmiş olan zimmetlerin daha şedit mahiyetin haiz olan Tahsili Emval Kanunu mucibince tahsili cihetine gidilmesi bilittifak muvafık görülememiştir. 5 Teşrinisani 1295 tarihli Divanı Muhasebatın sureti teşkil ve vazafine dair kararnamenin 46 ncı maddesi mucibince verilecek ilâmatın icra mercii hakkında mezkûr kararname sakit bulunduğundan bu cihetin temini için ayrı bir kanuna ihtiyaç bulunduğu anlaşılmıştır. Maliye Vekâleti Celilesince Divanı Muhasebat ilâmlarının müsteniden tahakkuk etmiş ve edecek zimmetlerin Tahsili Emval Kanunu mucibince tahsil edileceğine dair tanzim edilmiş olan kanun lâyihası esbabı maruzeye binaen Divanı Muhasebat kararnamesinin ellinci maddesine mezkûr zimmetlerin İcra Kanununa tevfikân tahsiline dair bir fıkra ilâvesi suretinde tashih edilmiştir.

Madde 2. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 3. — İcra Kanunu ahkâmının tenfizi Adliye Vekâleti Celilesine mevdu olmasına binaen bu madde «bu Kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur» şekline kalbolunmuştur.

Türkiye

Büyük Millet Meclisi

23 . 3 . 1928

Maliye Encümeni

37 Karar Numarası

Esas Numarası

Maliye Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Divanı Muhasebat ilâmlarının sureti icrasına dair 1/109 numaralı kanun lâyihası Encümenimize havale buyurulmakla tetkik ve müzakere edildi.

Divanı Muhasebatın devlet hesabata ve muamelatını rüiyet için bir mahkemeyi hesabata olduğu ve hükümleri evrak ve hesap üzerine maksur olup muhtelif delâil ve kararnin takdiri ve murafaa icrası hususlarında âm ve şamil bulunmadığı teemmül edilerek umumi mahkemelerden sadır olan ilâmlar gibi Divanı Muhasebat ilâmlarının dahi kesbi katiyet etmeden icrası muvafık görülmemiştir. Herhangi bir evrakı müsbitenin noksanı dolayısıyla mazereti tetkik olunmadan zimmetine hükmolunan mal memurlariyle deyni sabit olan diğery eşhasın vaziyetleri müsavi değildir. Muhasiplerin vaziyetinde zimmettarlık asıldır. Bu mütalaata mebni Şurayı Devlet Heyeti Umumiyesinin mütalâasına göre Hükümetçe tanzim edilen lâyiha kabul edilmiş, ikinci maddeye (ve kesbi katiyet eylemiş) ibaresi ilâve ve üçüncü madde şaklen tadil edilmiştir. Heyeti Umumiyeye arz olunmuş.

Maliye Encümeni Reisi

Mazbata Muharriri

Gümüşhane

Gaziantep

Hasan Fehmi

Ahmet Remzi

Kâtip

Aza

Balıkesir

İstanbul

Fahri

Fuat

Aza

Aza

Bayazıt

Şefik

Aza

Aza

İçel

Mehmet Emin

Türkiye

Büyük Millet Meclisi

22 . 4 . 1928

Adliye Encümeni

Karar

40

Adliye Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Divanı Muhasebat ilâmlarının sureti icrasına dair tanzim edilen kanun lâyihası Adliye Encümenine

tevdî edilmekle Maliye Vekâletinin esbabı mucibe lâyihası ve Şurayı Devlet tanzimat dairesiyle heyeti umumiyyeden sadir olan esbabı mucibe mazbataları Maliye Encümeni mazbatası ile birlikte tetkik ve müzakere olundu.

Divanı Muhasebattan sudur edecek ilâmların sureti icrası hakkında kanuni bir sarahat olmadığından bu cihetin ayrıca bir kanunla tesbiti lüzumlu görülmüş ve ancak bu kabil ilâmlarla tahakkuk eden zimmetlerin ekseri hesabattan mütevellit sehiv ve hatalar veya muhalifi usul sarfiyatı taalluk etmesine nazaran kabiliyeti itiraziyeyi haiz olan Divanı Muhasebat ilâmlarının kesbi katiyet etmek şartıyla İcra Kanununa tevfikan tenfizine ve icraları muvafık olacağı hakkındaki Şurayı Devlet Heyeti Umumiyesi ve Maliye Encümeni mütalaaları varit görülmüş ve mezkûr Encümen tarafından icra edilen tadilâtla lâyihanın kabulü Encümenimizce müttefik tasvip kılınmış olmakla Heyeti Umumiyyeye arz olunur.

Adliye Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Mustafa Fevzi	Kocaeli Selahattin
Kâtip	Aza
Yozgat	Antalya
Ahmet Hamdi	Ahmet Sâki
Aza	Aza
Bursa	Balıkesir
Senih	Sâdik
Aza	Aza
Kocaeli	Mardin
Ragıp	İrfan Ferit
Aza	Aza
Balıkesir	Muğla
Osman Niyazi	Ali Nazmi

Hükümetin Teklifi

Divanı Muhasebat İlâmlarının Sureti İcrasına Dair Kanun Lâyihası

Madde 1. — Divanı Muhasebatın kesbi katiyeteden ilâmlarına müstenit zimmetler İcra Kanununa tevfikan tahsil olunur.

Madde 2. — Bu Kanun evvelce ilâmi rapt edilmiş olan zimmetlerde şâmilidir.

Madde 3. — Bu Kanunun icrasına Adliye ve Maliye Vekâletleri memurdurlar.

8 Şubat 1928

Başvekil	Adliye Vekili
İsmet	Mahmut Esat
Müdafaayı Milliye Vekili	Dahiliye Vekili
Mustafa Abdülhalik	Şükrü Kaya
Hariciye Vekili	Maliye Vekili
Doktor Tevfik Rüştü	Saraçoğlu Şükrü
Maarif Vekili	Nafia Vekili
Mustafa Necati	Behiç
İktisat Vekili	Sıhhiye ve Muaveneti
Mustafa Rahmi	İçtimaiye Vekili
	Doktor Refik

Maliye Encümeninin Tadili

Divanı Muhasebat İlâmlarının İcrasına Dair Kanun

Madde 1. — Divanı Muhasebatın kesbi katiyet eden ilâmlarına müstenit zimmetler İcra Kanununa tevfikan tahsil olunur.

Madde 2. — Bu Kanun evvelce ilâma rapt edilmiş ve kesbi katiyet eylemiş olan zimmetlere de şâmilidir.

Madde 3. — Bu Kanun icrasına Adliye ve Maliye Vekilleri memurdurlar.

